

Posudek školitele
na doktorské studium v oboru klasická filologie na FF UK a doktorskou práci
Mgr. Jakuba Čechvaly „Dramatické uchopení mýtu: tradice, manipulace,
interpretace“

Disertační práce „Dramatické uchopení mýtu: tradice, manipulace, interpretace“ představuje završení doktorského studia Mgr. J. Čechvaly, jež započalo v říjnu r. 2005 a proběhlo podle nekreditového systému; v následujícím představím podrobně jeho průběh včetně všech povinností, jež doktorand náležitě splnil, ve druhé části pak vlastní disertační práci.

V září r. 2006 absolvoval Mgr. Čechvala dva atesty, a to na oboru filosofie a na oboru teorie literatury. Jeho práci „Roland Barthes a zanícení vlastníků dobré řeči“ (obor filosofie) shledala komise (doc. Petříček, dr. Rukriglová) jakožto kvalitní a kultivovanou, pohybující se na hranici oborů filosofie – literární věda – sémiotika a kladoucí si jednoznačně otázky přesahující studovaný obor. V září 2006 také předložil Mgr. Čechvala práci z teorie literatury „Jednota a mnohost mezi texty“, jejíž kvalitu examinátor doc. Bílek vysoce vyzdvihнул a vybídl autora k její publikaci.

Kromě plnění studijních povinností uspěl Mgr. Čechvala v rámci specifického výzkumu FF UK, a to s projektem „Intertextuální čtení řecké mytologie a tragédie“ (2006-2007, č. 224128), který zakončil sepsáním studie „Zákopové pozice textu a intertextu“.

Kvůli studiu v ČR nedostupné literatury, stejně jako konzultacím s dalšími odborníky na řeckou tragédii, získal Mgr. Čechvala stipendium na Krétské univerzitě (University of Crete) v době od února do července 2007; jednalo se o stipendium MŠMT ČR, program AIA. Zde konzultoval zejména s prof. A. Kavoulaki a kromě toho navštěvoval kurzy novořečtiny, zakončené zkouškou (intermediate level).

Mgr. Čechvala dále vystoupil na konferenci *Laetae Segetes Iterum*, konané v Telči ve dnech 16.-19. 10. 2007, s příspěvkem: „Missing a Target: Intertextuality and Greek Tragedy“, jenž byl publikován ve sborníku z konference (Radová, I. /ed./, *Laetae segetes iterum*, Brno: Masarykova univerzita, 2008, str. 63-68).

Dále v průběhu svého studia Mgr. Čechvala absolvoval zkoušku z jazyka německého (červen 2008) a zkoušku ze staré řecké literatury (s četbou v originále) v září 2008.

Státní doktorskou zkoušku úspěšně složil dne 29. 9. 2008.

Poté se zúčastnil 9th Classics Colloquium „*Teachers, Teaching, and Students*“, konaného v Praze 6.-8. listopadu 2009 v Praze (koreferát), a získal dále dvousemestrální stipendium řecké Vládní Stipendijní Agentury I. K. Y. (State Scholarship Foundation), program „collection of research data“; program probíhal od října 2010 do října 2011 formou pobytu na Krétské univerzitě (University of Crete), supervisor: prof. A. Kavoulaki; zde dále Mgr. Čechvala navštěvoval kurzy novořečtiny, zakončené zkouškou (advance level).

Vlastní disertační práce nese název „Dramatické uchopení mýtu: tradice, manipulace, interpretace“ a představuje promyšlené a zjevně mnohokrát doplňované a revidované pojednání dané problematiky. Práce je zaměřena na otázku interpretace řecké tragédie, která je sledována jak v obecné rovině z hlediska vybraných interpretačních strategií, tak v rovině praktické rozbořem Eurípidovy *Ífigenie v Tauridě*. První část práce nese název „Hledání centra: řecká tragédie a problém interpretace“ a je zde jasně vidět, jak doktorand zužitkoval své práce vypracované během postgraduálního studia (viz výše), které přirozeně dále domýšlel. Doktorand si nezvolil představení všech základních interpretačních strategií, s nimiž lze k řecké tragédii, tomuto nesmírně komplexnímu fenoménu evropské kulturní historie, přistupovat; po stručné zmínce o tzv. nové ortodoxii se soustředí na několik základních přístupů k tragédii. Jedná se o:

- literární *close reading*
- nábožensko-rituální *close reading*
- *performance criticism*
- kompetence obecnostva.

Všechny strategie jsou představeny podrobně, poučeně a bez jakékoli snahy o vyzdvihování na piedestal toho či onoho přístupu: určité míry naivismu je prostě třeba se při četbě i interpretaci tragédie vzdát, jinak se – slovy autora z jiné jeho práce – prostě mineme s cílem našeho zájmu. Eklektický přístup není tedy nahlížen jako metodologicky nevyjasněný, naopak je chápán jakožto usilující o sklad více rozmanitých přístupů, jež právě umožňují osvětlit rozmanité roviny textu, stejně jako jeho zasazení do celku dalších (tragických i jiných) textů. Metodologická poučenost autora je na velmi vysoké úrovni, opakovaně diskutuje řadu podstatných témat a je v ustavičném dialogu s dřívějšími i současnými interprety, přičemž některé jejich teze přijímá, jiné odmítá; vždy je však čtenář jasně instruován, jakými důvody je daný postoj ze strany autora veden. Některé části – zejména podkapitola „Naratologie a drama – problém pojmosloví“ – byly zřejmě psány spíše *pro domo sua*, než aby našly v práci své organické místo či další rezonanci v druhé polovině práce; i ony však dokládají, že autor si nic neulehčil, že se snažil promýšlet i takové strategie, které mnohdy nebývají interprety výslovně tematizovány (osobně se domnívám, že daný pasus by se dobře vyjímal jako separátní studie např. v periodiku *Svět literatury* či v *Listech filologických*, resp. v jiném speciálním publikačním zdroji).

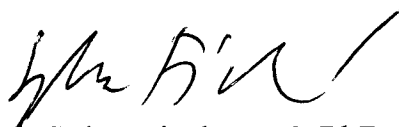
Cílem druhé části práce bylo podat rozbor Eurípidovy tragédie *Ífigenie v Tauridě*, založený právě na výše uvedených výkladech a sloužící jako určitá forma jejich aplikace, a to na jednotlivých víceméně tradičně pojatých částech tragédie, jaké představují:

- scénický prostor a jeho zaplňování
- sbor
- postava
- mýticko-rituální jazyk a způsoby jeho užívání
- obecnostvo, vůči kterému komunikace probíhá.

Formálně byla zvolena forma komentáře k jednotlivým významovým rovinám a jejich rozvíjení v rámci interpretačních postupů, představených v první části práce. Není možné na tomto prostoru zabíhat do podrobností, jež mají mnohdy minuciézní charakter, jež ovšem autor považuje za nezbytný pro důkladné nasvícení textu; vždyť zůstaneme-li pouze na úrovni všeobecných tezí, text nám neotevře své významové roviny ani ona „otevřená místa“, o jejichž zaplňování při interpretaci jde. Jako jediný větší nedostatek této části – způsobený pravděpodobně závěrečným časovým tlakem – nahlížím absenci celkové charakteristiky prologu, resp. scénického prostoru; všechny ostatní pododdíly druhé části jsou vybaveny povšechnou charakteristikou, kterou považuji za potřebnou a čtenářsky vděčnou, jen tento úvodní oddíl takovou charakteristiku postrádá. Pro případnou knižní publikaci navrhuji tuto charakteristiku doplnit.

Ani uvedené drobné nedostatky nic nemění na tom, že práce představuje promyšlený a sourodý, vnitřně kompaktní a koherentní celek, který považuji za v českém prostředí mimořádně závažný a potřebný zejména v jeho první části, tzn. stran podrobného představení vybraných interpretačních strategií při přístupu k řecké tragédii. Druhá část představuje nicméně logický a vlastně nutný pendant k části první: pokud totiž nepřiměříme jednotlivé výkladové postupy ke konkrétnímu textu, pohybujeme se jen v abstraktním intertextovém různorečí. Práce tedy vykazuje vynikající parametry v obou rovinách: jak v rovině interpretačních přístupů, tak v jejich aplikaci na konkrétní text.

Předkládaná práce jednoznačně vyhovuje nárokům na disertační práci kladeným, a doporučuji ji proto k obhajobě.

Mgr. Sylva Fischerová, PhD.

V Praze 13/4/2013